

A családorvosi bölcsesség harmadik arca

Molnár Péter dr.

Debreceni Egyetem OEC, Népegészségügyi Kar,
Magatartástudományi Intézet, Debrecen

A Nyugat szerkesztője, *Osváth Ernő* mondta annak idején, hogy a tárgyilagosság a magányhoz vezető nyílegyenes út. Mégsem ettől félve írok vállaltan szubjektív gondolatokat kiváló kollégáim *Csabai Márta*, *Túry Ferenc* és *Molnár Regina* kitűnő írásai elé. Számomra a családorvos továbbképzés valóban (a „Ki kicsodában” is vállaltan) hobbi. Mégpedig annak legkomolyabb formája. Reményem szerint számos családorvos barátom emlékszik a tengelici továbbképző hetekre: a nyolcvanas évek elejétől jó évtizedig évente, *Tényi Jenő* és *Fodor Miklós* szervezésében, minden alkalommal 80-80 (megyénként 4-4) családorvos, egy teljes hetet töltött ebben a különleges, emóciókat mozgató magatartástudományi műhelyben. Délelőtt négy óra előadást tartottam, utána hosszú vita következett, majd délutánonként *Bálint-csoportokban* dolgoztunk, ahol *Szathmári Marianna* volt segítségemre. Este válogatott filmeket néztünk (vagy egyszer éppen a taxis sztrájk eseményeit követtük a TV-n, latolgatva ki-ki hogy jut haza betegeihez). Csak a Berlitz Nyelviskola „teljes elmerülés” (Total Immersion) pedagógiai technikája és élménye hasonlítható ehhez a képzési formához. Aztán, Tengelic múltán (más funkciót kapott a központ), harkányi kitérővel Seregélyes vette át időlegesen annak szerepét. Szeretettel emlékezem ezekre a továbbképzésekre, magam sokat tanultam belőlük, s amit tanultam, igyekeztem hallgatóinknak tovább adni. Erőt is adott ez az élmény, például éppen akkor, amikor tán a legnagyobb szükségünk volt erre: orvostanhallgatóink (köztünk mindig is számos leendő családorvos) tantervének, curriculumának szervezése során, amikor is ismételten a „nullösszegű” játszma csapdája fenyegetett bennünket. „Kellenek, feltétlenül kellene a magatartástudományi tárgyak, na de tessék megmondani honnan vegyünk el órákat?” Vagyis mi helyett oktassuk a magatartástudományokat? Valóban sokat segítettek a tengelici tapasztalatok annak – kis túlzással mondhatjuk –, rendíthetetlen képviselésében, hogy az orvosi bölcsességnek a struktúra bölcsességén, valamint a funkció bölcsességén túl harmadik eleme, a magatartás bölcsessége ugyancsak fontos aspektusa a pályaszocializációnak, a hivatás-személyiség – graduális- és posztgraduális – alakulásának. Immár kimondhatjuk, hogy nem lehetséges képzett orvosról szólnunk ennek ismerete, és a szükséges készségek elsajátításának hiányában. E tovább-

képzéseknek köszönhetően tán két perióduson keresztül is tagja lehettem a Családorvosi Szakmai Kollégiumnak. Ottani élményeim ismét segítettek láttatnom a tárgy, leendő orvosok számára való fontosságát a curriculum fejlesztés ügyeiben a döntést hozókkal.

Fontos megemlítenem, hogy közvetlen hasznát látják ma is orvostanhallgatóink, tudomásom szerint, mind a négy hazai orvosképző-helyen. A jelen kis válogatásban is nagyszerű fejezettel jelentkező *Csabai Mártával* írott, eredetileg a Családorvos Könyvek sorozatban megjelent és három kiadást megélt „A gyógyítás pszichológiája” című kötetünk tükrözta is, alakította is az orvosképzések, továbbképzések, nem kevésbé a folyamatos továbbképzések programját. *Csabai Márta* félèves londoni, az orvosi pszichológia egyik „alapító atyjánál”, *John Weiman professzornál* tett tanulmányútjának is terméke a kötet (*Molnár és Csabai*, 1994, 1995, 1996), aminek átdolgozott, bővített változatát „Egészség, betegség, gyógyítás” címmel (*Csabai és Molnár*, 1999) máig is kötelező irodalomként használhatjuk mind magyar, mind angol nyelvű („Health, Illness and Care”, *Csabai és Molnár*, 2000) orvosképzési (és újabban továbbképzési) oktatási tevékenységünkben. Nagy örömünkre Springer-nívódíjat is kapott tankönyv tartósan sikeres, keresett munkának mutatkozik annak ellenére, hogy magunk is valljuk: a „fontos” mozzanatos jelzőt: valóban nagyot változott a családorvoslás környezete, világa az elmúlt öt-tíz évben. Következésképpen a képzési/továbbképzési hangsúlyoknak is szükségszerűen változniuk kellett. Így kötetünk egyfajta „időtállóságának” titka, meggyőződésem szerint éppen az, hogy végleges megformálásuk folyamatában a tengelici programok során felszínre került, részletesen megbeszélte, *Bálint* munkával feldolgozott elsőkézbéli alapellátási tapasztalatok hordaléka segített bennünket.

Szomatizációs folyamatok finomszemcsés megértésének útjáról és orvos-beteg kapcsolati következményeiről szól *Csabai Márta* cikke, kiemelten a professzionális és laikus elképzelések rendszeres ütköztetésének szükségszerűségéről és hasznáról, mint az új irányok egyikéről. *Túry Ferenc*, akinek a szó szoros értelmében úttörő munkássága régóta, és sok szempontból formálja saját elképzeléseinket is, a holisztikus szemléletű pszichoszomatikus elméletek és gyakorlat ütközőpontjából küld „hétköznapi” tudósítá-

sokat mindnyájunk okulására. *Molnár Regina* az orvosi szociológia eszköztárát alkalmazva a gyógyító orvossá válás problémáiról tudósít, számítva arra, hogy a közleményét olvasó elsővonalbeli betegellátók, saját tapasztalataik indította asszociációik segítségével mintegy „társszerzői” lesznek az írásnak, annak olvasása és a sokszor zavarba ejtő adatok értelmezése során. Szeretném, ha tudnák: visszajelzéseik mindenképpen segíthetik a pedagógiai folyamatot. E bevezetőt kiváló barátom a Családorvosi Szakmai Kollégium korábbi elnöke, az Országos Alapellátási

Intézet volt igazgatója, *dr. Fodor Miklós* emlékének, egyúttal a tengelici továbbképzés számos, valójában több száz, családorvos résztvevőjének figyelmébe ajánlom tisztelettel és köszönettel.

Irodalom: 1. Csabai M, Molnár P. Egészség, betegség, gyógyítás. Budapest: Springer Kiadó; 1999. – 2. Csabai M, Molnár P. Health, Illness and Care. Budapest: Springer Kiadó; 2000. – 3. Molnár P, Csabai M. A gyógyítás pszichológiája. Budapest: Springer Hungarica; 1994., 1995., 1996.